

Ceremoniał górniczej Karczmy Piwnej

Jakkolwiek frywolnym byłby jej podtekst, górnicza Karczma Piwna zawiera w sobie wiele ugruntowanych tradycją wartości, zachowań i obyczajów, pielęgnowanych w gwareckim środowisku. Źródła wielu z nich sięgają XIX stulecia, w tym scenariuszy pisanych m.in. przez polskich studentów, studiujących w zagranicznych Akademiach Górniczych w Leoben, Przybranie, Petersburgu i Freibergu. Oto krótka ściaga elementów tego ceremoniału, sporządzona przy pomocy nieocenionego znawcy górniczej obyczajowości i mistrza w jej praktykowaniu Józefa Fudalego.

• **SKOK PRZEZ SKÓRĘ** – wywodzący się z Akademii Górniczej w niemieckim Leoben ceremoniał przyjęcia do braci górniczej uczniów szkół górniczych, studentów kierunków górniczych oraz młodych górników.

• **OJCOWIE CHRZESTNI** – dwaj starsi górnicy, trzymający skórę skaczącemu adeptowi, po czym przypinający mu ją jako widomy znak przyjęcia do rodziny gwareckiej, z pełnią wynikających stąd praw i przywilejów.

• **SKÓRA GÓRNICZA** – płat skóry w kształcie półkola, który przypina się w pasie, z tyłu, na biodrach. Jest symbolem zawodu. Na Śląsku bywa też znana pod nazwą łaty, rzadziej – klapy. W dawnych dokumentach wielickich i olkuskich występowała jako „ośłędra”.

• **WYSOKIE A W SPRAWACH PIWNYCH NIGDY NIEOMYLNIE PRYZYDIUM** – wybierane, zwykle według kryterium starszeństwa, przez akklamację pieśnią „Wstępuj, wstępuj prezese mój...”. Jego uczestnicy zasiadają przy dwóch stołach, tworzących ławę lewą i prawą.

W głośnym śpiewie lewa ława przebiła prawą. Tak przynajmniej przesądziło Nieomylnie Prezydium.

• **KONKURSY** – rywalizacja obejmuje m.in. picie piwa w sztafetach lub pojedynczo, przez smoczki, słomki, rozpoznawanie gatunków piwa, „chrześcijańską” likwidację prezerwatyw aż do ich pęknięcia, cięcie kuloków, wbijanie weń gwoździ, zbiórkę pieniędzy na zbożny cel, opowiadanie jędrnych dowcipów, śpiew solowy lub grupowy...

• **KARY** – są zlecane przez prezesa Wysokiego a w Sprawach Piwnych Nigdy Nicomylnego Prezydium wobec gwarków nieprzestrzegających regulaminu zabawy, a wykonywane przez ustanowione przezeń służby porządkowe. Do ich repertuaru należą m.in. wyściegnięcia, w których uczestniczą...

ZAJĘCIA - JERZY CHROŃK

WIEJ SZOPA

Do grona braci górniczej wiedzie skok przez skórę.

• **CHRZEST PIWNY** – zaszczyt, którego może dostąpić ktoś dostojny, znany i zasłużony, o ile wpięć poprawnie odpowie na przygotowane pytania. Chrztu dopełnia polanie głowy piwem i nadanie piwnego imienia.

• **KARCZEMNY REPERTUAR** – pieśni górnicze oraz co bardziej rubaszne kawały. Obiektami takich żartobliwych docinków są przede wszystkim górnicy bojący się swoich bab.

• **PROTOKÓŁ** – uczestnik Karczmy Piwnej może zwracać się do Wysokiego Prezydium jedynie za pośrednictwem kontrapunkta, którego prosi o głos słowami „rogo vocem pro me” (proszę o głos dla mnie). Kontrapunkt może, acz nie musi, wnieść tę prośbę do wysokiego prezydium. W pierwszym przypadku prezydium przyzwoleniem „habeas” (masz) dopuszcza do zabrania głosu, bądź postanowieniem „non habeas” (nie masz) go odmawia. Bardziej drastyczna forma odmowy brzmi „non habeas, sedeas ad magnus cupas” (nie zezwalam, siedź na dupie).

porządkowe. Do ich repertuaru należą m.in. wypicie kieliszka wódki z solą, zakucie w dyby bądź skierowanie do zaszrania piwnego.

• **NAGRODY** – spośród całego ich wachlarza najczęściej stosowanym wyróżnieniem jest przywilej trącenia się kuflem z prezesem Wysokiego a w Sprawach Piwnych Nigdy Nieomylnego Prezydium.

• **KONTRAPUNKCI LUB KANTORZY** – powoływani przez Wysokie Prezydium przewodnicy łań, osoby biegle w karczemnym rytuale, elokwentne, a przy tym obdarzone poczuciem humoru i dobrym głosem, ponieważ jednym z ich obowiązków jest dbałość, by przez cały czas Karczma była rozśpiewana.

JERZY CHROMIK

jchromik@gornicza.com.pl

Noś ją ku chwale górniczego stanu – to zobowiązanie prezes Roman Łój w roli Starej Strzechy przekazał w Wesolej 60 gwarkom.

Serię konkursów rozpoczęła sztafeta piwna.

Lider kabaretu RAK Krzysztof Hanke (w środku) samozwańczo obwołał się prezesem Wysokiego Prezydium w Sprawach Piwnych Nigdy Nieomylnego.

Krzyżackim toporem „na ciężkie czasy” obdarował Adama Byzdrę proboszcz zamkowej parafii w Malborku ks. Jan Gąbrowski.